

Pā-kālavá // Me'a 'Oku Fie ma'u Ke ke 'Iló

'E lava ke fakalelea loto mo fakailifia 'a e pā-kālavá.

'Oku mau faka'amu ke ke 'ilo'i 'oku 'i ai ma'u pē ha 'amanaki lelei ke ke toe sai mei ai.

Ko e hā 'a e Pā-kālava?

Ko e pā-kālavá ko ha puke ia 'oku hoko fakafokifā pea 'okú ne uesia e ngaahi fo'i kālava 'i he loto 'utó.

'Oku tolu e fa'ahinga 'o e pā-kālavá:

- Pā-kālava 'Isikīmiki (Ischemic stroke) – ko e poloka pe mapuni ia ha fo'i kālava ki he 'utó.
- Pā-kālava Hemolāsiki (Hemorrhagic stroke) – ko e motu pe lavea ha fo'i kālava he 'utó.
- Pā-kālava 'isikīmisi nounou (Transient ischemic attack) – ko e taimi ia 'oku poloka taimi nounou ai ha fo'i kālava.

POLOKA
Pā-kālava
'Isikīmiki
'Emipōliki
(embolic) mo
Tolomopōtiki
(thrombotic)

FĀNOA E TOTÓ
Pā-kālava
Hemolāsiki
supalasinoti
(subarachnoid) mo
'initāsilepulolo
(intracerebral)

Ngaahi Faka'ilonga mo e 'Ilo'i'anga 'o e Pā-kālavá: PASIMANILETA

Ko e founa vave pē ke manatu'i 'akí, 'oku ui ko e [PASIMANILETA](#):

PALANISI

Fakafokifā pē 'ikai toe palanisi e sinó pe mahino ha me'a

SIO

Fakafokifā pē kovi pe palai e sió he mata 'e taha pe ongo matá lóua

MATA

Tāupe hifo e fa'ahi mata 'e taha pe mamatea e matá

NIMA

Fakafokifā pē 'ene ngávaivai pe mamatea fakafa'ahitaha e sinó 'i he nimá pe va'é.

LEA

Fakafokifā pe puputu'ú, faingata'a ke lava 'o lea pe heheu e leá

TAIMI

Taimi ke tā leva ki he 911

Te ke faka'ehi'ehi fēfē mei he pā-kālavá?

- Folo ha fo'i'akau ke mapule'i e:

Mā'olunga ho Totó

Suká Kolesituloló

Fetō'aki e tā e mafú

- Ta'ofi leva e ifi tapaká
- Fakamālohisino ke ke sino sí'i ma'u pē mo mo'ui lelei
- 'Alu ki ho'o 'apoinimeni kotoa pē mo ho'o toketaá
- Tokanga mo ho'o toketá totonú, ki he ngaahi me'a 'oku ala tu'u fakatu'utāmakí

Paotoloaki ha Tō'onga Mo'ui 'oku Mo'ui Lelei

Ko e hā 'a e pā-kalava 'isikīmiki (ischemic stroke)?

Ko e pā-kālava 'isikīmiki, ko e fa'ahinga pā-kālava angamaheni tahā ia. 'Oku hoko 'a e pā-kālava 'isikīmiki he taimi 'oku poloka ai ha fo'i kālava 'i he 'utó. Ko hono olá leva ko e 'ikai ma'u 'e he 'utó 'a e toto mo e 'osikena fe'unga 'okú ne fie ma'ú, pea tupu ai e mate e fanga ki'i selo 'i he 'utó. 'Oku 'ikai ke toe lava 'o ngāue lelei 'e kongā ia he 'utó 'oku uesiá. 'Oku kalasi 'e ua e pā-kālava 'isikīmiki:

PĀ-KĀLAVA 'EMIPŌLIKÍ (EMBOLIC STROKE): Ko e pā-kālava 'emipōlikí, ko e taimi ia 'oku angamaheni 'aki ke 'i ai ha kongā toto pe kongokonga ngako 'e tupu 'i he mafú pe ngaahi fo'i kālava lalahi 'oku fakatau ki he 'utó, pea 'oku nga'unu holo ia he ngaahi fo'i kālavá 'o a'u ki he 'utó. 'Oku poloka 'e he kongā totó e fo'i kālavá pea iku ai ki he pā-kālavá.

PĀ-KĀLAVA TOLOMOPOUTIKÍ (THROMBOTIC STROKE): Ko e pā-kālava tolomopoutikí, ko ha kongā toto ia 'oku tupu 'i loto he fo'i kālava 'oku tafe ai e toto ki he 'utó. 'Oku hanga 'e he kongā totó 'o poloka'i e tafe 'a e totó pea tupu ai e pā-kālavá.

Ko e hā 'a e pā-kālava hemolāsiki (hemorrhagic stroke)?

'Oku hoko e pā-kālava hemolāsiki he taimi 'oku motu pe lavea ai ha fo'i kālava 'i he 'utó pea fānoa leva e totó 'i he loto 'utó mo hono 'ātakaí. 'Oku fakatupunga 'e he fānoa ko 'eni e totó, ke mate 'a e fanga ki'i selo he 'utó pea 'ikai leva ke toe ngāue lelei e kongā 'o e 'utó 'oku uesiá. 'Oku kalasi kehekehe 'a e pā-kālava hemolāsiki.

HEMOLASI 'INITASILEPULOLÓ (INTRACEREBRAL HEMORRHAGE): 'Oku fakatupu e fa'ahinga pā-kālava ko 'ení he taimi 'oku pā ai ha fo'i kālava 'o fānoa e totó ki he tisiu 'o e 'utó. Ko e toto mā'olungá 'a e tupu'anga lahi taha 'o e fa'ahinga pā-kālava ko 'ení.

HEMOLASI SUPALASINOTÍ (SUBARACHNOID HEMORRHAGE): 'Oku hoko e fa'ahinga pā-kālava ko 'ení he taimi 'oku motu pe lavea ai ha fo'i kālava ofi ki he kongā ki 'olunga 'o e 'utó pea hū ai e totó ki he vaha'a 'o e 'utó mo e nge'esi 'ulú. 'E fakatupu 'e he toto ko 'ení ha mofuta 'a e ngaahi kālava kehé pea holo ai e tafe 'a e totó ki he 'utó 'o tupu ai ha pā-kālava. Ko e fa'ahinga pā-kālava ko 'ení, 'e malava ke fakatupu ia 'e ha ngaahi me'a kehekehe, ka ko e angamaheni 'oku fakatupu ia 'e he pā ha ki'i fo'i ngungu he 'utó (aneurysm).

NGUNGU HE 'UTÓ (ANEURYSM): Ko e ngungu he 'utó ko ha ki'i fo'i kongā vaivai ia he holisi 'o e loto kālavá 'oku ake 'o hoko ko ha ki'i fo'i pupula manifi. 'I he tupu ke lahi ange e kongā ko 'ení, 'oku vaivai ange ai e loto'i e kālavá pea pā. Kapau 'e pā, 'oku hū leva e totó ki he loto'i 'utó pe hū takai he 'utó, 'o tupu ai e hoko ha pā-kālava hemolāsiki (hemorrhagic stroke).

Ko e hā 'a e pā-kālava 'isikīmisiki nounou (transient ischemic attack - TIA)?

'Oku hoko e pā-kālava 'isikīmisiki nounou (Transient Ischemic Attack - TIA) he taimi 'oku poloka ai ha fo'i kālava 'i he loto'i 'utó pe fo'i kālava 'oku fakatau ki he 'utó, 'i ha vaha'a taimi nounou. 'Oku māmālie pe tu'u leva e tafe 'a e totó ia ki he kongā ko ia 'o e 'utó. 'I he hoko 'a e TIA, 'oku 'ikai toe poloka leva e fo'i kālavá 'i ha taimi nounou pe ava hake ha halanga fo'ou pea foki pē 'o nōmolo e tafe 'a e totó. 'Oku fa'a taimi nounou pē 'asi e ngaahi faka'ilongá pea pulia. Ko e TIA ko ha fakatokanga mamafa atu ia 'e malava ke ke pā-kālava.

Ko e hā ha founga te ke 'ilo lahi ange ai ki he pā-kālavá?

- American Stroke Association: StrokeAssociation.org pe 1-800-4-Stroke (1-888-478-7653)
- Lesisita ai ke ma'u ha'o makasini Stroke Connection Magazine, ko ha makasini ta'etotongi ma'anautolu ne sai hili ha'anau puke he pā-kālavá kae pehē ki he kau tauhí Hū ki loto ki he: <http://strokeconnection.strokeassociation.org/Subscribe/>